

Afskrift af Dom ved Jægerspris Birketing den 20. dec. 1764

Dom

Da Karen Jørgens Daatter Var Bortrømt fra Jægerspris Amt og Hendes Tjeneste hos Olle Joensen i NederDraabye; og det Rygtedes at Hun hafde Været Besvangret og Ved Hendes undvigelse Til Veie Bragte Een Mistancke, at Hun kunde have født i Dølgmaal; Har Actor Kongel. Majest. Forvalter Over Jægerspris Amt velædle S - Lauritz Eschildsen paa Embeds veigne Til Forhør den 6. Septbr 1764 Indkaldet Bemelte Karen Jørgens Daatters Hosbonde Olle Joensen og Hustrue Marie Mortens Daatter, med Tienneste Dreng Haagen Andersen: om Dee kunde Vere Vidende om Karen Jørgens Daatters Svangerskab, Bortgang af Hendes Tienniste og Videre;.

Men Olle Joensen og Hustrue har aldeeles Benægted at Vere Vidende om Karen Jørgens Daatters Bortgang eller besvangrelse Og da meget Veloverlagt forregivet: At Dee den 11. Augustii forhen, da Dee Var kiørende Bort og Over Stranden . som siden Blev oplyst er den Dag De Var kiørende borte med Karen JørgensDaatter og Hun fødte Barnet: Var Dee alleene i Strøe for at Besøge Konens Marie Mortens Daatters Søster, som er fattig. Fra hvem Dee havde Faaet Bud at Hun Var Blevet syg og derfor udreedede De Lidet Smør og andet at hielpe Denne Syge Søster med Til underholdning, og sendte Karen Jørgens Daatter Over Færgen At Bringe Hende dette Til. Derefter da Karen Jørgens Daatter Var gaaet bort kom Konens Fader Morten Stephensen og Ankede paa at Konen icke Selv Var kiørt Over at see til sin Søster, og det gav andledning til, at Olle Joensen og Hustrue strax Baredede til og kiørte bagefter, Med Meere Deres U-Rigtige, dog Gandske Enstemmige Bekiendelser, som er at see i Tingsvidne Acten fra pag. 6 til 10 inclusive, Alt for at skiule hvad der Var Passeret med Karen Jørgens Daatter og Hendes Foster, som siden er opdaget. Og da Actor Var Kommen i Erfaring: At det med denne Deres Reise, icke Forholdt sig saaledes som af Olle Joensen og Hustrue er forregivet, Og at Dee

Samme Dag Var seet af Lars Helsing Fra Gierløw, imellem Maaløw og Ballerup på Kiøbenhavns Veien; Er Olle Joensen igien indkaldet og af Bemelte Lars Helsing paatydet: at Hand den Dag, hc: den 11. Augustii hafde seet og Mødt Ham Olle Joensen, Hustrue og Eet Qvindmenniske til paa Vognen som Lars Helsing icke kiender eller gav agt paa, Men Olle Joensen har endnu in totum Benægted, at Hand med Konen og Tiennesteqvinde Karen Jørgens Daatter Var i Maaløf eller paa den Vei, eller at have seet eller Mødt Lars Helsing ommelte tiid Se Acten pag. 11. og 12. Hvilket har and Beediget Actor Til Da at Lade Olle Joensen arrestere og forrsen ? under Vagt, og Derefter den 13. Septembr: at udstæde Rættens Stævning til Olle Joensen og Hustrue Marie Mortens Daatter samt Den Undvigte Karen Jørgens Daatter. Da Karen Jørgens Daatter imidlertiid Ved Matros Stephen Rasmusen i Kiøbenhavn er opdaget og af Actor forandstaltet paagreben og Indhentet. Og har da Karen Jørgens Daatter udi det Den 22. Septbr. holte Forhør Tilstaaet og Erkiendt: At Hun hafde Veret Besvangret Ved Hendes Hosbonde Olle Joensen sidste Sommer og da Hun Selv kom i Erfaring, at Hun lavede til Barsel, Aabenbarede Hun det for Olle Joensen og Hustrue, som siden gjorde aftale med Een Matros fra Kiøbenhafn Nafnlig Stephen Rasmusen, At Hun skulle Blive ført ind Til Kiøbenhafn at Hun kunde komme i Eet Jordemoder Huus, at gjøre Barsel, og i det Forseet Begav Dee dem på Reisen den 11. Augustii. Karen Jørgens Daatter gick i Forveien over Fergen, og Olle Joensen og Hustrue kiørende Bagefter, Toeg Hende med Oven for Bülitz Huuset Ved Backen paa Vognen og kiørte med Hende paa Kiøbenhafn Veien. Men Hendes svare Piine og Fødsels Nød paa kom Hende saa stærk at De kom ey Videre med hende paa Veyen end imellem Ballerup og Herløw, der maatte Dee holde med Hende Lidet afsides fra Veien da Hun blev Siddende paa Vognen og fødte Eet Dødt Foster, som Olle Joensens Hustrue Marie Mortens Daatter der hialp Hende i fødsels Nøden, svøbte i noget Linnet, Gick Lidet fra Vognen der med noget afsides hvor der Var noget Vand, og der meener Hun det blev stoppet Ned, Thi det kom icke Til Vognen eller Hende siden. Hvilcken Karen Jørgens Daatters Bekiendelse af Olle Joensen og Hustrue Marie Mortens Daatter Til Deels udi samme Forhør Ved aflagde Forklaringer er Tilstaaet og Videre af Dem alle 3 Een hver i Sær for Retten den 27. Septbr. og 11. Octobr: dog med nogen Forandring er igientaget – Nu synes Det Vit af saadan Delinquenternis Udsigende og gjorde Forklaringer udi sidstmelte Forhør den 22. Septbr, som er at see i Acten fra pag. 18 til 29 inclusive, at hvercken Olle Joensen, hans Hustrue Marie Mortens Daatter eller Karen Jørgens Daatter, har Haft i Sinde at Ville omkomme eller paa U-Lovlig maade omgaaes det Foster Karen Jørgens Daatter Befandt sig Frugtsommeligen med. Som og den af Høye Øvrighed udi Sagen Constituerede Forsvarer Hr Birkedommer Trane udi sit Indlæg Vil formeene Dee icke har haft, Hvilcket og Den af Dem begyndte Reise giver Andseende Til. Men derimod Erfahres at hvercken Karen Jørgens Daatter, Olle Joensen eller hustru Marie Mortens Daatter nogen Tiid har Aabenbaret Karen Jørgens Daatters Besvangrelse eller Barne Fødsel for nogen til at opdage. Vel siger Karen Jørgens Daatter pag. 71. At Hun har aabenbaret sin besvangrelse for Hendes Moeder efter at Hendes Moeder ofte hafde spurgt Hende Derom men tilstaar derfor: at Hun Forhend hafde Nægted det for Hende, ja endog efter at Hun hafde født Barnet og Hendes Moder Vel kunde see paa Hende, at Hun hafde født Ville Karen Jørgens Daatter icke Bekiende for hende eller sige Omgangen med Barnet endskiøndt Hendes Moeder

frittede Hende derom. Karen Jørgens Daatter har og nægted sin besvangrelse for Hendes søster Maren Jørgens Daatter, efter bemeldte Hendes Søsters Edelige forklaring pag. 505 som er igientaget pag. 507 At Karen Jørgens Daatter har aabenbaret sin besvangrelse for Hendes Barns fader Olle Joensen, og da først sagt det til hans hustru Marie Mortens Daatter, og at disse igien har talt derom med Matros Stephen Rasmusen og Marie Mortens Daatters Fader Morten Stephensen, samt Hendes Fahrbroder Rasmus Stephensen er icke skeet for at Aabenbare eller opdage, men alleene for at dølge Karen Jørgens Datters Besvangrelse at den icke skulle blive bekiendt; Ja Olle Joensen har endog siden Nægted det for Stephen Rasmussen og sagt, at der ei Var noget om at Hun Var svanger, Men Karen Jørgens Daatter havde Narret og fixeret Dem alle sammen; som Stephen Rasmussens Edelig forklaring pag. 96; og Delinquenternes Øvrige Omgang i Sagen Viiser: at Dee icke har Bekymret sig meget om at Karen Jørgens Daatter kom til Kiøbenhavn i Jordemoderhuuset at gjøre Barsel, Men alleene søgt at Hendes Besvangrelse og Børne Fødsel kunde blive hiemmelig. Thi endskiøndt det efter Vidnet Matros Stephen Rasmussens Forklaring Se pag. 96 Var aftalt med bemelte Vidne at Karen Jørgens Daatter skulle Sendes ind til Ham i Kiøbenhavn Een 4. a. 5. Uggers Tiid førrend Hun skulle gjøre Barsel, saa har De dog icke i ringeste maade Bekymret sig derom førrend i den yderste time, og end icke om Fredagen den 10. Augustii, da Fødsels Smerten Begynder hos Karen Jørgens Daatter efter Hendes Egen Bekiendelse pag. 63 og Hun da meldte det til Marie Mortens Daatter pag. 68 et 69. Men Uden Dagen derefter som Var Løverdagen den 11. aug. efter at Karen Jørgens Daatter hafde Veret Bespendt med Fødsels Smerte fra dagen tilforn og efter Formoedning da De Vendtede at Karen Jørgens Daatter icke kunde Føde uden ved hielp af sin Jordemoder, har Dee endelig Begivet sig på Reisen; Karen Jørgens Daatter gaaende i Forveien over Færgen og Olle Joensen og hustru kiørende bagefter og Toeg Hende op paa den Anden side af Færgen over for Bülidts Huuset, og da kiørte saa Stærkt som Hæstene kunde trave ud paa Kiøbenhafns Veien, til imellem Ballerup og Herløw og Karen Jørgens Daatter der føder Barnet. Og saaledes er vel U-imodsigelig med denne Karen Jørgens Daatters Barnefødsel i Dølsmaal omgaaes, Endskiøndt her kunde have veret et Selskab af Fleere end 3 Persohner, naar de, som melt hafde Alle gjort sig medskyldige. ?..ten at dette af Karen Jørgens Daatter i Hoereligt ? med Olle Joensen Avlet og saaledes i Dølsmaal fødte Barn, har Veret Levende Født Det bliver af Delinquenterne Benægted; og da er dette Een særdeles Mærckværdig Omstendighed i Sagen: at Da Karen Jørgens Daatter havde Født Barnet paa Vognen, som da kiørte paa Veien, blev der icke imellem dem omspurdt hvor Barnet skulde henlægges eller talt Videre derom med Olle Joensens Hustrue Marie Mortens Daatter, da Hun hafde taget Barnet af Vognen og svøbt det i Eet Klæde, sagde: her faaer jeg at legge det hen, og saae Hen til Moesen; som sees af Karen Jørgens Daatters Forklaring udi Acten pag. 68 og af Olle Joensen og Hustrue tilstaaes pag. 75 og end Videre bestyrkes med Olle Joensens Bekiendelse pag. 40. Heraf kand med goed grund giøres Den faste Slutning: at Delinquenterne, enten førrend De drog Hiemme fra eller og siden paa Veien maae have overlagt hvad Skiebne Barnet skulle have I-fald Karen Jørgens Daatter fødte paa Veien førrend Dee opnaaede Kiøbenhafn, og da af Dem Besluttet som siden skeedte med Barnet endten det og blev dødfødt eller ei; Hvilcket end meere Bestyrckes dermed; at der icke blev seet til Barnet da det Var Fød førrend de kom til Moesen, som det blev lagt hend, og efter at Dee hafde kiørt 3 a 400 Skridt dermed fra Stedet

hvor det blev Fød, efter Karen Jørgens Daatters Bekiendelse pag. 70 som af Olle Joensen og Hustrue Vedgaaes pag. 75, Thi mand skulle Vel icke saa let lade sig overtale til at troe: at Delinqventerne i Sær Olle Joensen og Hustrue der har Været gifte paa 9de Aar og avlet 4 børn i Deres Ægteskab: Se pag 72: skulle have Været saa Enfoldige og Forrestillet sig, at Karen Jørgens Daatter som paa anden dagen Var Bespendt af Fødsels Smærte kunde føres til Kiøbenhafn Een Vei af 5 Miile uden at det jo kunde hænde sig som skeede at Hun paa Veien føder barnet. Og altsaa har det icke været Dem saa U-formodentlig Een Hendelse at Dee derover som Dee Foregiver til undskyldning kunde blive saa Confus og Angstfulde: at Dee icke kunde bruge den Rette eftertancke her kunde vel svares, at Dee Vidste forud at Barnet var dødt hos Karen Jørgens Daatter deraf: som Dee selv siger at det icke Rørte sig hos Hende i 2 a 3 Dage førreud Fødselen, og derfor Var det til ingen Nøtte om Dee strax hafde seet til Barnet Men saa maatte Mand Vel spørge Hvortil skulle da bruges det Børne Tøys af Svøb tist ?og Videre som Karen Jørgens Daatter førte hiemme fra med sig

Mand seer Fremdeeles at Delinqventerne Ved denne Hendelse icke har Fattedes Resolution, Men Koenen Marie Mortens Daatter saasart Hun hafde Taget Barnet op af Vognen og svøbt det i Klædet, uden i Ringeste maade at Bekymre sig enten det Var levende eller dødt, bar det strax hend i Moesen og Olle Joensen siger at det skeede i en hast Se pag 40, 86 og 87. Men hvorledes Marie Mortens Daatter her har skilt sig af med Barnet, derom er Delinqventerne gandske U-over Ensstemmende i Deres forklaringer; pag. 16 et 17 siger Karen Jørgens Daatter at der Var Vand i Moesen, og der meener hun det blev stopped ned; og Marie Mortens Daatter pag. 22 at hun toeg det Døde Barn, gick lidet fra Vognen, gravet og skrabet en Grav med Hendes Hender, og lagde det udi og skrabe Jord paa det bedste hun kunde, samt Olle Joensen pag. 27 at hand saae De Toeg et Klæde og svøbte derom og derefter Toeg hans Koene og bragte det under en Tue i et Hul og kom Jord paa det med Henderne. Men pag 49 og 68 søger Olle Joensen og Karen Jørgens Daatter at Dreje deres Forklaringer herom saaledes at dend kunde blive over Ensstemmende med Marie Mortens Daatters Bekiendelse. Det er og Mærkværdig at Delinqventerne pag. 84,86 og 87 ligesom selv tager i Tvifl endten Barnet blev dødt født og henlagt eller ej, Thi forhen siger Dee at det Var aldeeles dødt, men her forklarer Olle Joensen at Karen Jørgens Daatters Foster saa Vit Hand er Vitterligt, nemlig efter Hands Hustrues sigende var dødfødt; Karen Jørgens Daatter siger: at Barnet som Hun Føder, saa Vit Hun kunde mærcke var dødfødt, og Marie Mortens Daatter brugte ingen Mid- del for at probere om Barnet og Virckelig var dødt, men svøbte det strax ind og bar det Hen i Moesen, og Marie Mortens Daatter forklarer: at Karen Jørgens Daatters Foster da Hun fik det i Henderne, saa Vit Hun kunde skønne Var dødt og ingen Livstegn at see derpaa, dog brugte Hun ingen Middel for at bringe det til Live. Videre erfares her pag. 84 at Olle Joensen uden mindste eftertancke tilbyder Ved Eed at bekræfte hans Forhend aflagde Be- kiendelser, Den 12, 22 og 27 Septembris, som her spørges om Thi det er saavel efter Olle Joensens som Marie Mortens Daatters og Karen Jørgens Daatters tilstaaelse befundne at Olle Joensens Bekiendelse i Forhøret dend 27. September hvor Olle Joensen Aldeeles Nægter, at Hand den 11. Augustii med Koene og Tienneste- Qvinde Var i Maaløw eller paa den Vei med Videre, er aldeeles falsk og U-Rigtig som da giver andledning til at giøre samme slutning om Marie Mortens Daatters og Karen Jørgens Daatters ligeledes Andbudne Eens, da Delinqventerne og ? studne og foruden Hvad som Førhen er Andført icke har Vist Ringe Ustadighed

og U-overensstemmelse i Deres Aflagde Bekiendelser, saa som pag. 15. siger Karen Jørgens Daatter at hendes svare Piine og Fødsels Nød paa kom hende saa stærck imellem Ballerup og Herløw. Der maatte Dee holde med Hende lidet afsides fra Veyen, Da hun blev siddende paa Vognen og fødte, og pag. 16 at Marie Mortens Daatter hialp hende i Fødsels Nøden, Acten pag. 21 forklarer Marie Mortens Daatter at førrend Dee kom til Den sidste Bye paa Veyen til Kiøbenhafn De kiørte og som hun tencker var Herløw, Da talte Karen Jørgens Daatter som i nogen tiid tilforn hafde tiet gandske stille og sagde hun hafde allerede født Barnet. Og Olle Joensen andgivende pag. 26, at Karen Jørgens Daatter Den Dag hun fødte, blev sendt til Fergen i Formee-ning at hun skulle have kommet med Retour i Een Kareet fra Fergen til Kiøbenhafn er lig hans Forklaringer i Forhørrerne den 6. og 12. Septbris. Med Videre som ført Vit Løftig Ville blive at Andføre, der alt gjør Deres Sag saa meget Meere Mistenckelig.

Og ligesom Disse Delinquenter har søgt paa mueligste Maade at holde Karen Jørgens Daatters Besvangrelse hemmelig at den icke skulle blive Bekiendt. Saa har Dee og efter Denne Barsel Reise brugt ald Den Forsigtighed og søgt Alle Dee Udveye som kunde optenckes til at skiule Hendes BarneFødsel og Deres der ved brugte Strafværdige omgang; thi saa snart Dee har skilt sig af med Barnet har Dee strax opfunden at kiøre af Een anden Hiem. Vei til Strøe 2½ Miil fra det Stæd hvor Barnet blev født og En Miil lengere end Deres Rette HiemVey, Koenen Marie Mortens Daatter siger i Forhøret den 22. Septbr., Se acten pag. 22. at det skeede for der som nærmest af Bekiendtere at Ville have sat Karen Jørgens Daatter af hos Koenens Søster indtil Hun havde bleven bædre. Og Olle Joensen siger pag. 27. at det skeede; Meening at Hans Kone Ville tale med Hendes Søster. Men Deres Rette hend-sigt med Denne omvey Vister Olle Joensens og Hustrues Forklaring i Forhøret Den 6. Septbr. Se Acten pag. 7 og 10. og da De kom sildig Hiem om Løverdage Aften laae Karen Jørgens Daatter syg paa Loftet Søndagen over af Den Aarsag som Hun selv siger pag. 86. at folckene icke skulle faae

at Viide hvorledes var tilgaaet med Hendes besvangrelse og BarneFødsel, Men Dagen derpaa stoed Hun op og æltede Dej og bragte Brødet i Ovnen for Hosbonden, og om Eftermiddagen Var Hun i Hov-Arbejde med Dee Andre af Byen at binde havre se pag 17 et 18. Alt for at skiule Deres formastelige Gierning og betage Mistancke om Hendes Fødsel

Og da Dee fick at Vide at Forvalteren hafde spurgt om Hende ved adskillige frygten ? Hun og gick bort. Hvilcken Bortgang Olle Joensen og Hustrue Nægter at Være Vidende Om pag. 8. og 10. da dog Karen Jørgens Daatter siger pag 18 et 72 at det Var efter Hendes Hosbondes og Mad Moders Begiering, at Hun skulle gaae Bort sog dog begge for saaVit tilstaar pag. 23. et. 28. og derhos at Olle Joensen gaf Hende 2 RigsD. til Reisepenge. Hvortil Og kand Andføres Olle Joensens udbrud af sin arrest se pag 87. til 90 inclusive. Da han og kand umarqveres af den samtale Karen Jørgens Daatter har haft med Vidnet Christen Nielsen paa Veien fra Kiøbenhavn imellem Herløw og Ballerup og da De kunde fra stedet hvor Hun sagde Hendes Foster Var Hendlagt Nemlig: at Hun kunde icke gaae med Vidnet Derfra om det og skulle koste Hendes Liv, At see af samme Vidnes Edelige forklaring udi Doms Acten.

Item kand Observeris af Vidnet Ingeborg Kirstine Johans Daatters forklaring udi Tingsvidnet pag. 103 at Karen Jørgens Daatter i den Tiid Hun Var hos samme Vidne Var bange for at nogen Bonde skulle faae Hende at see. Thi kand aldsaa den Deliquenternis Om gang i ingen maade frietage Dem for Mistancke af Eet Forøvet Mord paa Barnet eller og At have lagt Det levende hend paa Vild Marck og at De dertil har haft Gemyt især Olle Joensen Det viiser Sognepræsten for Gierløw og Draabye Meenigheder Velærværdige Steenbergs Attest af datto 28. Novbr. Sidste indført udi Doms Acten. Da Omstændighederne desuden som Andført Viiser U-Rigtighed og U-stadighed i Deres Bekiendelser. Og Ved Eftersøgning har Barnet icke Været at finde eller Tegn til den Grav Marie Mortens Daatter forregiver at have skravet og Gravet, Men alleene Eet Klæde som Hun Vedkiendte sig at Vere det Barnet blev Svøbt udi se pag. 30. et 31; Følgelig maae Barnet Være

bleven fortæret af Rouf fugle eller andre Vilde Dyr, Som et U-mælende ?

Vel er det icke U-Rimeligt at den stercke Kiørsel og Videre kand have forvolden at Barnet i Fødselen eller strax efter kand Være Død. Men i saa fald kand det efter Omstendigheder icke kaldes Een U-Forsigtig Vaades Gierning allerhelst at De som begaar Vaades Gierning icke kand siges at bruge Deres frie Villie, Hvilken Omstændighed her icke kand have stæd, da Delinquenternis Reise icke Var af nogen Fornødenhed mindre U-omgængelig Fornødenhed, som i saa fald udkrævedes. Og ligesaa lidet kand denne Casus settes i Comparaison med dend at Een ligger sit Eget eller En Andens Barn ihiel som præsumeris skeer i Søvn og da icke kand bruge Deres Frie Villie Men i andet fald blev Vel Straffen haardere end efter af Defensor allegerede lovens pag. 929 Articul 14 og 15. Hvad ellers Andgaaer Karen Jørgens Daatters og Marie Mortens Daatters Svard paa Dee til Dem fremsatte Physiske qvæstioner Da overlades det til Høyere Rætt at skiønne om deraf kand uddrages. Hvad enten Karen Jørgens Daatters Foster har Veret levende Født eller ei! Over alt som det med Delinquenternis Egne tilstaaelser og Bekiendelser efter forandførte Sagens Omstendigheder er klart og bevist, At med Karen Jørgens Daatters Barnefødsel i Dølgemaal er omgaaes, samt at Barnet er henlagt paa Vild Marck, udi Hvilken Misgierning Olle Joensen og Hustrue med Karen Jørgens Daatter har gjort sig Deelagtige. Saa kand de i følge og anledning af Lovens 6. Bogs 6. Cap. 8 og 10. art. icke Andsees Anderledes end som Dee Fosteret med Villie havde ombragt. Thi Kiendes For Rætt: at Olle Joensen og Hustrue Marie Mortens Daatter bør efter Lovens 6. Bogs 6. Cap: 1. art. at bøde Liv for Liv, og Karen Jørgens Daatter efter næstfølgende 7. art. at miste sin Hals og Hendes Hoved sættes paa En stage samt have Deres Hoved laad og Jord om De nogen Eier til Kongen for brudt. Og Deres Executions, arrest og Videre paa dem andvendte Omkostninger at erstattes af Deres Formue.

Steffen Bang

J.F. Poulsen

T. Madsen

C.F. Hofmann

L Korendrup

H.C. Grahnert

Jens Hansen Anders Nielsen

Biørn Hansen